

CONTROL D'ESFÍNTERS

“TRAIEM O ABANDONEM EL BOLQUER?”

Aquest document neix arrel de les inquietuds; dubtes i preguntes que ens fem els adults sobre el control d'esfínters i de com acompanyar, des d'una mirada respectuosa els infants en les etapes maduratives.

TRAIEM O ABANDONEM EL BOLQUER?

Primer de tot en agradaria destacar que el bolquer no s'hauria de treure sinó abandonar-lo. El fet de treure implica que l'adult fa l'acció anticipant-se vers l'infant. En canvi, abandonar el bolquer fa referència al propi interès i moment de l'infant. Essent aquest qui es mostra més segur en el seu control d'esfínters, un procés maduratiu neurològic i no un aprenentatge.

PROCÉS EN EL CONTROL D'ESFÍNTERS: EL PERQUÈ DE LES PRESSES? NECESSITAT DE L'INFANT O DE L'ADULT?

La pregunta que ens fem com a pares i mares és: quan abandonar el bolquer del nostre infant? Les famílies acostumen a pensar que l'estiu és el moment ideal per treure el bolquer.

Deixar el bolquer és un procés molt important en la vida dels infants, cada infant és únic i per tant, cadascú té el seu moment maduratiu per sentir-se segur i seure a a l'adaptador del wc o al vàter. Al voltant dels 2 anys, és una edat orientativa on els infants podrien començar aquest procés, però és una edat solament orientativa.

Segons Jean Piaget (2001), el desenvolupament cognitiu es basa en la interacció amb el seu entorn més proper i persones de confiança. Aquesta interacció influeix en el desenvolupament del l'infant, especialment en el seu procés d'abandonament del bolquer.

Hem de respectar el seu ritme evolutiu, acompanyant-los, donant-los seguretat i sense forçar al nen o nena a treure el bolquer. Anticipar-nos a aquest procés pot provocar que aquest moment sigui més lent i aporti inseguretat en l'infant,

conseqüentment afectant així al seu desequilibri emocional o retencions de la caca, per exemple.

Els adults no hauriem de patir per l'edat de començar a plantejar quan s'inicia el procés d'abandonament del bolquer. L'infant de forma natural i espontània ens indicarà algunes senyals de quan comença a estar preparat. Piaget va considerar que els infants necessiten una sèrie de passos per passar de la dependència dels bolquers a la independència. Aquestes etapes comprenen el desenvolupament de la capacitat de controlar la seva pròpia conducta, l'adquisició d'habilitats per a l'autoregulació i la comprensió dels límits.

En el procés de control d'esfínters es té en compte el nivell d'autonomia, maduració i desenvolupament neuromuscular de cada infant. També hi intervenen aspectes cognitius i emocionals i per això, cada infant té un ritme diferent en tots aquests aspectes evolutius. L'infant necessita autonomia per poder-se asseure a l'adaptador del wc o al vàter, apujar-se i abaixar-se els pantalons o posar-se la roba interior. Hi ha una **maduració neuromuscular** quan l'infant nota que té pipí o caca, i a l'hora, és capaç de ser-ne conscient i ho expressa a l'adult.

Aquestes primeres sensacions seran noves per l'infant i mica en mica aniran formant part de la seva vida fins que resulti un fet quotidià en la seva vida diària. És un procés, doncs, en què es van fent més conscients de coses que viuen, experimenten en el seu propi cos, tot provocant unes emocions i sensacions noves per ells. Cal que l'ajudem a continuar endavant.

Hi ha alguns senyals que ens poden ajudar a continuar aquest procés com:

- Es comença a adonar que ha fet pipí o caca, es toca el bolquer perquè li molesta, ho verbalitza, ho assenyala...
- No mostra interès a l'hora de posar-se el bolquer.
- Comença a imitar als adults a l'hora d'anar a lavabo i té curiositat per aquest moment.
- Quan el bolquer està sec.

FACILITATS PER AJUDAR A L'INFANT EN AQUEST PROCÉS

- **És important que se'ls hi verbalitzi** als nens i nenes el que s'està fent, el que passa o passarà (avui provem si surt el pipí, d'aquí uns dies posarem calçotets o calcetes, si el pipí surt tirarem de la cadena...), aportant seguretat en cada acció i vivència del dia a dia.
- **Importància de la roba còmode** per tal d'afavorir la seva autonomia i l'acció d'anar al lavabo
- **No forçar i no jutjar** si no surt el pipí o se'ls hi escapa sinó, dialogar i parlar del que ha passat, i sobretot, reforçar les "fites" positives que aconsegueixen.
- **Tot aprenentatge és més engrescador quan el nen i la nena se'n sent partícip i protagonista.** (Per exemple, podem comprar amb l'infant un adaptador de wc, la roba interior...).

SITUACIONS QUE PODEN DIFICULTAR EL PROCÉS

Famílies, és important tenir present que a vegades sorgeixen vivències i canvis que dificulten el control d'esfínters. Moments que influencien a l'infant en fer un bon procés d'aquest i a l'adult per gestionar aquestes situacions i acompanyar durant l'abandonament del bolquer:

- **Dificultats físiques i/o de salut en general**
- **Vinculacions emocionals** (naixement d'un germà, separacions, mort d'algun ésser estimat...)
- **La retenció de la caca** arran de la inseguretat per avançar aquest procés sense que l'infant estigui preparat.

COMUNICACIÓ PROPERA ENTRE L'ESCOLA I LA FAMÍLIA

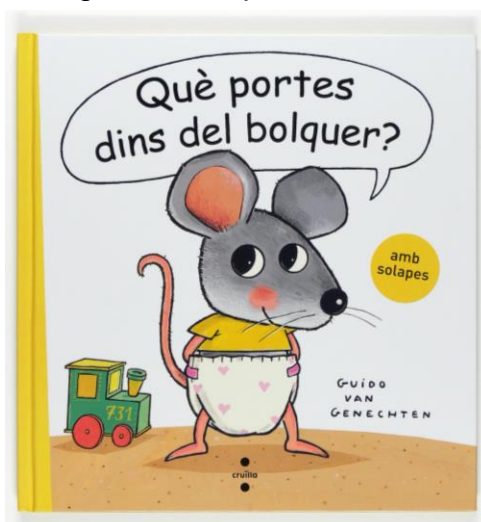
Si l'infant assisteix a l'escola bressol, és essencial acompanyar aquest procés conjuntament entre família i escola, és a dir, poder parlar i compartir el dia a dia dels infants amb les educadores. Així tots cooperem i participem de manera activa en el procés d'aprenentatge de l'infant, ajudant-lo en aquest procés tan important i íntim per a ell o ella.

És important que l'infant es senti segur del que fa, que vegi i noti que l'adult li té confiança. Que trobi en ell les respostes que necessita, les paraules, els gestos o les mirades que l'animin i reforcin positivament tota la feina que està fent el nen o nena en el seu procés de control d'esfínters.

RECURSOS

Paral·lelament al compartit anteriorment, podem recórrer en recursos de suport com són els contes. Aquests poden ser un recurs molt important i ens poden ajudar al llarg de tot el procés. Seria a partir d'un conte relacionat amb el tema i anar-lo fullejant juntament amb l'infant per tal que pugui anar visualitzant aquest moment i tanmateix anticipar-se a les accions de com fer-ho. Considerem que els contes són un element important a tenir en compte per treballar i acompanyar en el control d'esfínters dels nens i nenes. A partir d'aquesta màgia dels contes, podem veure reflectit els seus aprenentatges i també els hi permetrà identificar, imitar, expressar i aprendre a gestionar aquest procés.

Us presentem alguns dels que hem fet servir nosaltres:

CONCLUSIÓ

El procés de treure el bolquer és un canvi molt important per a l'infant i, per tal de facilitar aquest procés, cal entendre i respectar la seva singularitat, acompanyar-lo en el procés sense deixar-se influenciar per l'etapa o factors socials. És per aquest motiu que s'ha de donar valor a l'abandonament del bolquer des de la decisió de l'infant, ja que si s'avança sense que hi hagi una predisposició del protagonista, és a dir quan encara no mostra senyals que està preparat, podria comportar l'aparició de certes dificultats en el seu control d'esfínters, a més de provocar canvis emocionals.

Des d'aquí la importància del vincle que s'estableix entre escola i família, ja que són els dos grans influents de l'entorn més proper de l'infant. Per tant, compartir i cooperar en les accions que es proposin reforçarà la seguretat en l'infant i garantirà que els nens i nenes estiguin preparats per a la pròxima etapa del seu desenvolupament.

I si voleu utilitzar recursos, un conte pot ser una gran eina per abordar el tema de l'abandonament de bolquers perquè proporciona una narració divertida i entenedora de la situació, permetent a l'infant integrar l'experiència d'una manera positiva i sana. La història pot ajudar a l'infant a entendre els seus sentiments i apropar-los a viure l'experiència.

BIBLIOGRAFIA

Piaget, J. (2001). *The Language and Thought of the Child*. Routledge.